

Rapport

Datum: 29 juni 2006

Rapportnummer: 2006/236

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Limburg Zuid op 13 maart 2004 na zijn aanhouding, op het politiebureau:

hebben geweigerd verzoeker telefonisch contact te laten opnemen met zijn advocaat; en

in het kader van een insluitingsfouillering € 170 hebben ingenomen en deze bij zijn invrijheidstelling niet hebben teruggegeven.

Beoordeling

Algemeen

Verzoeker is op 12 maart 2004, omstreeks 23:30 uur aangehouden door ambtenaren van het regionale politiekorps Limburg Zuid. Zij hadden hem betrappt op wildplassen en bij de afhandeling daarvan weigerde hij zijn woon- of verblijfplaats op te geven. Verzoeker was volgens de politieambtenaren merkbaar onder invloed van alcohol en bezigde agressief taalgebruik. Op het politiebureau heeft een insluitingsfouillering plaatsgevonden, waarbij onder andere het geld dat verzoeker bij zich droeg is ingenomen. Ook toen bleef verzoeker zich volgens de politieambtenaren recalcitrant gedragen en weigerde hij te tekenen voor de fouillering. Hij heeft verzocht of hij zijn advocaat mocht bellen, hetgeen hem volgens eigen zeggen is geweigerd. Gedurende de tijd dat de politieambtenaren het onderzoek naar zijn woon- of verblijfplaats verrichtten, werd verzoeker in een ophoudruimte geplaatst. Aangezien verzoeker langdurig luid schreeuwde en op de deur bonkte, is hij op een gegeven moment in de isoleercel geplaatst, aldus de politieambtenaren. Overigens ontkent verzoeker dat hij lastig is geweest en volgens hem hebben de politieambtenaren hem direct in de isoleercel geplaatst.

Op het moment dat verzoeker op 13 maart 2004 om 3:10 uur in vrijheid werd gesteld, heeft hij geweigerd de cel te verlaten. Hij is toen onder (volgens de politie lichte) dwang uit de cel geleid. Nadat een arrestantenverzorger verzoeker de plastic zak met de fouillering had overhandigd, heeft verzoeker aangegeven dat hij geld miste. Daarop wilde hij het pand niet meer verlaten en weigerde hij zijn teruggegeven spullen mee te nemen en de fouilleringslijst te ondertekenen, aldus de politieambtenaren. Onder lichte dwang is verzoeker toen naar buiten gebracht en is de plastic zak met de fouillering buiten op een muurtje gezet. Verzoeker heeft deze zak uiteindelijk meegenomen.

Verzoeker heeft over de gang van zaken een klacht ingediend. De korpsbeheerder heeft verzoekers klacht op 11 april 2005, na advisering door de klachtencommissie, niet gegrond geacht. Verzoeker heeft zich daarna op 26 april 2005 (voor de tweede keer; zie onder Onderzoek) tot de Nationale ombudsman gewend met het verzoek zijn klacht in onderzoek te nemen.

De Nationale ombudsman stelt vast dat verzoeker onder invloed van alcohol verkeerde tijdens bovenstaande gebeurtenis. Het is algemeen bekend dat alcoholgebruik invloed heeft op het waarnemingsvermogen en remmingen wegneemt. Bij de waardering van de feiten in deze zaak heeft de Nationale ombudsman deze effecten meegewogen.

I. Ten aanzien van het niet toestaan zijn advocaat te bellen

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat hij op het politiebureau niet de gelegenheid heeft gekregen om zijn advocaat te bellen. Volgens verzoeker heeft hij tijdens de insluitingsfouillering al verzocht om te mogen bellen, maar kreeg hij te horen dat zijn advocaat waarschijnlijk zou slapen en dat het dus geen zin had te bellen. Omdat hij niet mocht bellen, werd hij naar eigen zeggen pissig. Daarop werd hij vastgepakt en meteen in de isoleercel geplaatst. Ook bij de invrijheidstelling heeft hij verzocht of hij zijn advocaat mocht bellen. Weer werd dit geweigerd, aldus verzoeker.

2. De korpsbeheerder heeft de Nationale ombudsman bij brief van 11 oktober 2005 laten weten dat hij deze klacht niet gegrond acht. Bij het behandelen van de klacht in de interne klachtenprocedure heeft de korpsbeheerder de klacht (bij brief van 11 april 2005) eveneens niet gegrond geacht.

3. In het kader van deze interne klachtenprocedure heeft betrokken ambtenaar J. op 30 juni 2004 verklaard dat hij zich kon herinneren dat hulpofficier van justitie M. tijdens het toetsen van de aanhouding tegen verzoeker heeft gezegd dat hij na de ambtsverrichtingen een advocaat kon bellen. Wat er eventueel nadien nog is besproken, wist J. niet.

4. Politieambtenaar W. heeft op 1 juli 2004 verklaard dat hij zich niets kan herinneren over het weigeren een advocaat te mogen bellen. Wel kon hij zich herinneren dat verzoeker bij het teruggeven van zijn ingenomen zaken heeft aangegeven dat hij zijn advocaat wilde spreken. Omdat verzoeker in vrijheid was gesteld, kon hij dat vanuit iedere andere locatie regelen. Bovendien was het inmiddels midden in de nacht.

5. Verzoeker heeft tegenover de klachtonderzoeker van de politie op 11 augustus 2004 verklaard dat het niet juist is wat de politieambtenaren zeggen, dat hij mocht bellen, maar dat hij niet wist wie hij moest bellen. Hij heeft twee keer gevraagd te mogen bellen, maar mocht het niet. Hij heeft slechts te horen gekregen dat zijn advocaat sliep en dat hij toch niet bereikbaar zou zijn. Niemand heeft hem gevraagd welke advocaat hij wilde bellen. Hij heeft altijd een kaartje van zijn advocaat bij zich, aldus verzoeker.

6. In het advies dat de klachtencommissie de korpsbeheerder op 4 april 2005 heeft doen toekomen, is opgenomen wat politieambtenaar M. over dit klachtonderdeel heeft verklaard. Volgens hem heeft verzoeker, toen hij in vrijheid werd gesteld, gevraagd of hij zijn

advocaat mocht bellen. M. heeft hem deze gelegenheid geboden, maar verzoeker wist niet wie hij moest bellen. Dit valt ook te lezen in het IVD-journaal van 12 maart 2004. Tevens heeft M. op 25 juni 2005 verklaard dat hij verzoeker heeft toegestaan om een advocaat te bellen. Verzoeker wist echter niet wie hij moest of kon bellen. Hij heeft in het politiebureau toen ook niet gebruikgemaakt van de telefoon.

7. De klachtencommissie heeft overwogen dat hetgeen verzoeker had aangedragen (dat hij de naam van zijn advocaat wel wist, maar dat niemand hem ernaar had gevraagd) geen reden gaf om aan zijn lezing meer waarde te hechten dan aan die van de politieambtenaren. Politieambtenaar M. heeft verzoeker de gelegenheid geboden een advocaat te bellen, waarmee hij heeft voldaan aan hetgeen hierover is vastgelegd in artikel 28, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering (Sv) (zie Achtergrond, onder A.). De klachtencommissie achtte het politieoptreden niet onbehoorlijk.

Beoordeling

8.1. Het recht van een verdachte op verdediging wordt beschouwd als een van de grondslagen van een eerlijk proces, en omvat mede het recht op rechtsbijstand. In artikel 18 van de Grondwet is het recht op rechtsbijstand vastgelegd. Dit recht is ook vastgelegd in artikel 6, lid 3 onder c van het EVRM en in artikel 14, derde lid onder b van het IVBPR.

8.2. Het recht op rechtsbijstand is voorts vastgelegd in artikel 28 Sv. Op grond van het bepaalde in dit artikel behoort de verdachte, telkens wanneer hij dat verzoekt, zoveel mogelijk in de gelegenheid te worden gesteld zich met zijn raadsman in verbinding te stellen. Artikel 50 Sv waarborgt verder de vrije toegang van de raadsman tot de verdachte, tenzij het onderzoek daardoor wordt opgehouden of wordt gefrustreerd (zie Achtergrond, onder A.).

9. Aangezien in deze zaak geen sprake is van inverzekeringstelling en de verdachte pas na inverzekeringstelling een (piket)advocaat krijgt toegevoegd, heeft deze zaak betrekking op een gekozen raadsman.

10. Uit de verklaringen van alle betrokkenen kan worden afgeleid dat verzoeker zowel tijdens de voorgeleiding, als na zijn invrijheidstelling heeft verzocht een advocaat te mogen bellen.

Tijdens de voorgeleiding heeft de hulpofficier van justitie geen toestemming gegeven om te bellen. De Nationale ombudsman acht het, gelet op de afgelegde verklaringen, aannemelijk dat hij aan verzoeker kenbaar heeft gemaakt dat hij later in de gelegenheid zou worden gesteld te bellen. De Nationale ombudsman kan zich indenken dat nu verzoeker zich tijdens de voorgeleiding niet meewerkend heeft opgesteld (ook verzoeker geeft aan dat hij pissig werd), de hulpofficier van justitie eerst de ambtsverrichtingen heeft willen afhandelen alvorens verzoeker te laten bellen met zijn advocaat. Het feit dat

verzoeker zich recalcitrant is blijven gedragen heeft ertoe geleid dat hij versneld in de ophoudruimte is geplaatst en daarna zelfs naar de isoleercel is overgebracht, waardoor er is voorbijgegaan aan het plegen van een telefoontje met een advocaat. In dit opzicht is de Nationale ombudsman van mening dat verzoeker er zelf debet aan is geweest dat het onderzoek naar zijn identiteit en adresgegevens is gefrustreerd. Hierdoor heeft verzoeker op dat moment de mogelijkheid om met zijn advocaat te kunnen bellen, aan zich zien voorbijgaan.

Volgens verzoeker hebben de politieambtenaren tijdens de voorgeleiding tegen hem gezegd dat zijn advocaat zou liggen te slapen en dat hij toch niet bereikbaar zou zijn.

De Nationale ombudsman acht het, gelet op het late tijdstip, niet ondenkbaar dat woorden van deze strekking zijn gebruikt. Indien deze woorden zijn gebruikt, ziet de Nationale ombudsman geen reden om dit af te keuren, aangezien er waarschijnlijk een hoge mate van waarheid in school. Dit mocht er echter niet toe leiden dat hiermee de gelegenheid om te mogen bellen achterwege kon blijven. Daarvan is echter geen sprake.

Politieambtenaar M. heeft verklaard dat hij verzoeker bij zijn invrijheidstelling de gelegenheid heeft geboden zijn advocaat te bellen. Volgens M. wist verzoeker de naam van zijn advocaat niet. Volgens verzoeker is hem niet naar de naam van zijn advocaat gevraagd.

De Nationale ombudsman acht de verklaring van M. op dit punt aannemelijker dan die van verzoeker, nu M.'s verklaring bevestiging vindt in het IVD-journaal.

Gelet op het bovenstaande hebben de politieambtenaren niet gehandeld in strijd met het onder 8.1. genoemde grondrecht.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

II. Ten aanzien van het ontbrekende geldbedrag

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er tevens over dat hij bij zijn invrijheidstelling de bij de insluiting ingenomen € 170 niet heeft teruggekregen. Hij mist drie briefjes van € 50 en één briefje van € 20. Hij heeft in het telefoongesprek dat hij op 31 maart 2006 met een medewerkster van Bureau Nationale ombudsman heeft gevoerd aangegeven, dat hij één biljet van € 20 heeft teruggekregen en voor ongeveer € 20 aan muntjes. In dit gesprek heeft verzoeker tevens verklaard dat hij die dag € 500 had gepind en dat hij voor € 50 had vergokt in het café. Tevens had hij voor ongeveer € 15 tot € 20 bier gedronken; hij had zeven tot acht glazen gedronken. Daarna had hij in de shoarmatent nog wat gegeten, hetgeen rond de € 10 tot € 15 heeft gekost. Hij zou opgeteld dus voor ongeveer € 80 hebben uitgegeven.

Op de vraag waaraan hij dan de overige € 210 (500 - 80 (uitgegeven bedrag) - 170 (vermiste bedrag) - 40 (teruggekregen bedrag) = 210) aan had uitgegeven, heeft verzoeker geantwoord dat hij waarschijnlijk nog € 50 aan slaapgeld heeft betaald. Waaraan hij de overblijvende € 160 had uitgegeven, kon hij niet verklaren.

Verzoeker heeft verder verklaard dat hij niet heeft gezien wat ze met het ingenomen bedrag hebben gedaan. Op de vraag hoe hij dan wist dat de politie € 170 had ingenomen, heeft verzoeker geantwoord dat hij dat had gezien. Hij had alles uit zijn portemonnee moeten halen.

De medewerkster van Bureau Nationale ombudsman heeft verzoeker ook geconfronteerd met het feit dat uit het insluitingsformulier blijkt dat € 10,88 is ingenomen, terwijl verzoeker stelt dat hij ongeveer € 40 heeft teruggekregen van de politie. Dit zou betekenen dat de politie hem meer geld heeft teruggegeven dan zij ingenomen heeft. Verzoeker kon hiervoor geen verklaring geven.

Verzoeker heeft voorts aangegeven dat hij het insluitingsformulier niet heeft ondertekend, niet bij de insluiting en evenmin bij de invrijheidstelling. Verzoeker werd volgens eigen zeggen pissig tijdens de insluitingsfouillering, omdat hij zijn advocaat niet mocht bellen en daarom werd hij meteen in de isoleercel geplaatst. Hij heeft daarom het formulier niet ondertekend, ze hebben het hem ook niet gevraagd. Ook bij de invrijheidstelling hebben ze het niet gevraagd, aldus verzoeker.

2. De korpsbeheerder acht ook dit klachtonderdeel niet gegrond. In zijn brief van 11 oktober 2005 schrijft hij dat alle spullen van verzoeker in diens bijzijn zijn geregistreerd. Hiervan zijn verscheidene politieambtenaren getuige geweest. Deze spullen zijn in een transposafe enveloppe (een zogenaamde fouilleringszak) gestopt en deze is verzegeld met een sluitstrip, waarvoor arrestantenbewaarster Bo. heeft getekend. Er is echter verzuimd om het nummer van de sluitstrip in te voeren op het insluitingsfouilleringformulier. Hierdoor is dit nummer naderhand ook niet in de geautomatiseerde arrestantenmodule ingevoerd. Met uitzondering van dit punt, is geheel voldaan aan de te volgen procedure, zoals deze is vastgelegd in het huishoudelijk reglement cellencomplexen regiopolitie Limburg Zuid (zie Achtergrond, onder B.).

3. Op het insluitingsformulier, is vermeld dat verzoeker zowel bij het insluiten als het heenzenden heeft geweigerd te tekenen voor zijn fouillering. Ook in het rapport dat op 12 maart 2004 in het kader van de aanhouding van verzoeker is opgemaakt staat dat verzoeker niet heeft willen tekenen voor zijn spullen. In de mutatie insluitingsfouillering van 13 maart 2004 is eveneens opgetekend dat verzoeker had geweigerd te tekenen voor de fouillering bij insluiting en invrijheidstelling. In het IVD-journaal van 12 maart 2004 heeft hulpofficier van justitie M. opgemerkt dat verzoeker het pand niet wilde verlaten omdat er geld van hem zou zijn onttrokken.

Op het fouilleringsformulier staat onder het kopje "Inhoud foullering" dat € 10,88 is ingenomen. In de mutatie insluitingsfoullering is opgemerkt, dat verzoeker bij zijn invrijheidstelling plotseling aangaf dat hij geld miste. Het zou gaan om drie biljetten van € 50 en één biljet van € 20.

4. Politieambtenaar J. heeft in het kader van de interne klachtbehandeling op 30 juni 2004 verklaard dat hij zich kon herinneren dat verzoeker heeft geweigerd te tekenen voor zijn in bewaring gegeven foullering. Het geld dat hij bij zich droeg is in een foulleringzak gestopt die is gesloten in het bijzijn van verzoeker en de aanwezige politieambtenaren. Nadat verzoeker uit de cel was gedirigeerd, omdat hij deze niet wilde verlaten, is hem de gesloten foulleringzak aangereikt. Nadat verzoeker deze had geopend, heeft J. gehoord dat verzoeker zei dat hij geld miste. Naar J.'s overtuiging heeft verzoeker hierover gelogen.

5. Politieambtenaar W. heeft op 1 juli 2004 verklaard dat verzoeker na aankomst op het politiebureau is onderworpen aan een insluitingsfoullering. Het geld dat verzoeker bij zich droeg, is in diens aanwezigheid geteld. Het betrof € 10,88. Ook arrestantenverzorger L. is hierbij aanwezig geweest, aldus W. W. is ervan overtuigd dat verzoeker niet meer geld bij zich had, immers W. heeft zijn kleding nagevoeld en heeft daarbij niets aangetroffen. Normaal gesproken tekent een arrestant voor de inbewaringgeving van zijn goederen en gelden, maar verzoeker heeft dat geweigerd. Hij was doende met de aanwezigen uitschelden en heeft zich niet op de ondertekening gericht. Hoewel W. hem dat meermaals heeft verzocht, schonk verzoeker hem geen aandacht. Volgens W. heeft verzoeker wel meegekregen dat hij € 10,88 bij zich had, want hij stond voor de balie en vlak voor hem werd het geld geteld. W. heeft verzoeker bij herhaling toegeroepen dat hij moest meetellen. Omdat verzoeker niet wilde tekenen voor zijn inbewaringgeving, is de foulleringzak gesloten en dichtgeplakt. Verzoeker is daarna in de ophoudkamer geplaatst. Bij zijn invrijheidstelling is de foulleringzak in de intakeruimte aan verzoeker overhandigd. De gesloten zak is in diens aanwezigheid opengetrokken. Verzoeker heeft toen om een advocaat geroepen; hij riep dat hij drie briefjes van € 50 kwijt was. Verzoeker heeft in zijn klachtbrief geschreven dat hij ook nog een briefje van € 20 miste, maar daar kon W. zich niets van herinneren. W. heeft zijn verklaring hierover afgesloten met de opmerking dat hij zeker wist dat verzoeker geen biljetten van € 50 of € 20 in zijn bezit had bij zijn aankomst op het politiebureau.

6. Ook de arrestantenverzorger, de heer L., heeft op 1 juli 2004 een verklaring afgelegd. Hij heeft verklaard dat hij zich kan herinneren dat verzoeker niet wilde tekenen voor afgifte van zijn goederen. Bij de teruggave van zijn zaken, heeft verzoeker beweerd dat hij geld miste. Hiervan heeft L. een aantekening gemaakt in de arrestantenmodule.

7. De klachtencommissie heeft op basis van de verklaringen van de politieambtenaren en die van verzoeker van 11 augustus 2004, waarin verzoeker heeft verklaard dat het geld op het politiebureau is kwijtgeraakt, overwogen dat er geen reden was de verklaring van verzoeker aannemelijker te achten dan die van de zijde van de politieambtenaren.

De klachtencommissie was van oordeel dat verzoeker achteraf niet aannemelijk heeft kunnen maken dat hij bij de insluitingsfouillering een geldbedrag van € 170 bij zich had. Het politieoptreden was volgens de klachtencommissie niet onbehoorlijk.

8. De hulpofficier van justitie, de heer M., heeft op 25 juni 2006 op de klacht van verzoeker gereageerd. Hij heeft de Nationale ombudsman laten weten dat wat betreft het geld de in het cellenblok geëigende procedure is gevolgd. De arrestant tekent normaliter voor de goederen met waarde, die in een verzegelde zak worden bewaard. Verzoeker weigerde voor zijn goederen te tekenen. Bij het ontslag uit het cellenblok heeft verzoeker teruggekregen wat hij bij binnenkomst bij zich had. Hij heeft toen opnieuw geweigerd te tekenen, waarbij hij heeft opgemerkt dat hij € 170 miste, aldus M.

9. Politieambtenaar L. heeft op 3 oktober 2005 nog aangegeven dat alle waardevolle spullen van verzoeker in een fouilleerzak zijn opgeborgen en dat deze zak is afgesloten.

Beoordeling

10. Vast staat dat in dit geval een registratie van de eigendommen van verzoeker heeft plaatsgevonden en dat hiertoe een insluitingsformulier is ingevuld dat niet door verzoeker is ondertekend. Het is niet zorgvuldig dat de reden voor weigering niet is genoemd, maar uit de verklaring van betrokken ambtenaar W. valt op te maken dat verzoeker geen aandacht had voor het tellen van zijn geld. W. verklaart dat hij verzoeker diverse keren heeft verzocht om mee te tellen, waaraan verzoeker geen gevolg heeft gegeven. Volgens verzoeker is hem niet gevraagd het formulier te ondertekenen. Door na te laten de reden te noteren, is achteraf onduidelijkheid ontstaan over de reden van weigering.

Evenwel, op grond van de tegenstrijdige informatie die verzoeker de Nationale ombudsman heeft verschaft over het bedrag dat hij heeft uitgegeven nadat hij op 12 maart 2004 € 500 had gepind en over het bedrag dat hij op het politiebureau zou hebben teruggekregen (€ 30 meer dan was ingenomen), acht de Nationale ombudsman het niet geloofwaardig dat verzoeker wist dat hij € 170 bij zich had op het moment dat hij werd aangehouden. Daaraan draagt bij dat verzoeker onder invloed van alcohol verkeerde (zie ook onder Algemeen). Daarentegen heeft de Nationale ombudsman geen reden om te twifelen aan de door de politieambtenaren afgelegde verklaringen en de informatie die uit het registratiesysteem voorhanden is.

Nu de Nationale ombudsman niet aannemelijk acht dat verzoeker over een bedrag van € 170 beschikte op het moment dat hij werd ingesloten, mist deze klacht feitelijke grondslag.

Zoals gezegd, is het niet noteren van de reden van weigering te tekenen niet juist. Daarnaast is de Nationale ombudsman met de korpsbeheerder van oordeel dat het niet juist is dat het nummer van de sluitstrip niet is geregistreerd op het formulier en in het

registratiesysteem is genoteerd. Deze onjuistheden vormen echter onvoldoende reden om de gedraging (als geheel) af te keuren.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Limburg Zuid, is niet gegrond ten aanzien van:

het niet toestaan zijn advocaat te bellen;

het ontbrekende geldbedrag.

Onderzoek

Op 8 januari 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer B. te Maastricht, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Limburg Zuid. Deze klacht was nog niet aan de politie voorgelegd, waarop de Nationale ombudsman de klachtbrief op 11 april 2005 naar de korpsbeheerder heeft doorgestuurd, zodat deze de gelegenheid kreeg zijn oordeel over de klacht te geven. Op 26 april 2005 wendde verzoeker zich opnieuw tot de Nationale ombudsman, met het verzoek een onderzoek in te stellen, omdat hij zich niet kon vinden in het oordeel van de korpsbeheerder. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Limburg Zuid (de burgemeester van Maastricht) werd een onderzoek ingesteld.

Aanvankelijk stelde de Nationale ombudsman uit eigen beweging een onderzoek in naar de wijze waarop de klachtencommissie politieoptreden van het regionale politiekorps Limburg Zuid bij de klachtbehandeling invulling had gegeven aan de wettelijk voorgeschreven hoorplicht van bij de klacht betrokken personen. Echter, tijdens het onderzoek bleek dat de klachtencommissie verzoeker en de betrokken ambtenaren conform hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht hiertoe in de gelegenheid had gesteld. Om deze reden hoefde het onderzoek op dit punt niet te worden voortgezet.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder en de voorzitter van de klachtencommissie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd vijf betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Drie van hen maakten van deze gelegenheid geen gebruik. Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Noch verzoeker noch de korpsbeheerder en de klachtencommissie gaven binnen de gestelde termijn een reactie.

INFORMATIEOVERZICHT

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschriften van 28 januari en 26 april 2005, met bijlagen, waaronder op deze zaak betrekking hebbende correspondentie tussen verzoeker en de korpsbeheerder.

Openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 9 juni 2005 waarin hij de korpsbeheerder een aantal vragen heeft gesteld.

Standpunt van de voorzitter van de klachtencommissie van 14 juni 2005, met als bijlage een afschrift van het advies van de klachtencommissie aan de korpsbeheerder en het oordeel van de korpsbeheerder over de klacht in de interne klachtenprocedure.

Verklaring van betrokken ambtenaar M. van 25 juni 2005.

Standpunt van de korpsbeheerder van 11 oktober 2005 (ontvangen op 7 november 2005), met bijlagen, waaronder:

het insluitingsformulier van 12 maart 2004;

IVD-journaal van 12 maart 2004;

de mutatie met betrekking tot de insluitingsfouillering van 13 maart 2004;

het proces-verbaal van aanhouding van 13 maart 2004;

het rapport met betrekking tot de aanhouding opgemaakt op 12 en 13 maart 2004;

verklaring van betrokken ambtenaar J. van 30 juni 2004;

verklaring van betrokken ambtenaar L. van 1 juli 2004;

verklaring van betrokken ambtenaar W. van 1 juli 2004;

verklaring van verzoeker van 11 augustus 2004;

de verklaring van betrokken ambtenaar L. van 3 oktober 2005.

Telefonische reactie van verzoeker van 31 maart 2006.

Bevindingen

Zie onder BEOORDELING.

Achtergrond

A. Bijstand door advocaat

1. Wetboek van Strafvordering

Artikel 28

"1. De verdachte is bevoegd zich, overeenkomstig de bepalingen van den Derden Titel van dit Boek, door een of meer gekozen of toegevoegde raadslieden te doen bijstaan.

2. Hem wordt daartoe, telkens wanneer hij dit verzoekt, zooveel mogelijk de gelegenheid verschaft om zich met zijn raadsman of met zijne raadslieden in verbinding te stellen."

Artikel 50, eerste en tweede lid

"1. De raadsman heeft vrijen toegang tot den verdachte die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, kan hem alleen spreken en met hem brieven wisselen zonder dat van den inhoud door anderen wordt kennis genomen, een en ander onder het vereischte toezicht, met inachtneming van de huishoudelijke reglementen, en zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.

2. Indien uit bepaalde omstandigheden een ernstig vermoeden voortvloeit dat het vrije verkeer tusschen raadsman en verdachte hetzij zal strekken om den verdachte bekend te maken met eenige omstandigheid waarvan hij in het belang van het onderzoek tijdelijk onkundig moet blijven, hetzij wordt misbruikt voor pogingen om de opsporing der waarheid te belemmeren, kan tijdens het gerechtelijk vooronderzoek de rechter-commissaris, en overigens tijdens het voorbereidende onderzoek de officier van justitie, telkens bevelen dat de raadsman geen toegang tot den verdachte zal hebben of dezen niet alleen zal mogen spreken en dat brieven of andere stukken, tusschen raadsman en verdachte gewisseld, niet zullen worden uitgereikt. Het bevel omschrijft de bepaalde omstandigheden in den voorgaanden zin bedoeld; het beperkt de vrijheid van verkeer tusschen raadsman en verdachte niet meer en wordt voor niet langer gegeven, dan door die omstandigheden wordt gevorderd, en is in elk geval slechts gedurende ten hoogste zes dagen van kracht. Van het bevel geschiedt schriftelijke mededeeling aan den raadsman en aan den verdachte."

2. In Tekst & Commentaar Strafvordering (redactie: C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer), Kluwer-Deventer 2003, staat in de toelichting bij artikel 50 onder aantekening 1c het volgende vermeld:

"Bijstand ook bij politieverhoren? Of de verdachte, die van zijn vrijheid is beroofd, zich ook bij het politieverhoor kan laten bijstaan door een raadsman, is omstreden. Uit de omstandigheid dat in een aantal voorschriften in het Wetboek van Strafvordering wordt bepaald dat de verdachte bevoegd is zich door een raadsman te laten bijstaan (art. 24, 57 lid 2, 63 lid 4; zie Hof 's-Gravenhage 18 mei 1995, NJ 1996, 226), wordt afgeleid dat dit bij de politieverhoren niet het geval is (zie Blok/Besier I, p. 113 en T.N.B.M. Spronken, Verdediging, 2001, § 1.9.2 - § 1.9.2.4). In Melai supplement 53, aant. 5 bij art. 28 wordt geconcludeerd dat het wenselijk is, dat de verdachte bij politieverhoren gebruik kan maken van rechtsbijstand van een raadsman. Tot dezelfde conclusie komt C.J.F.C. Fijnaut, De toelating van raadslieden tot het politiële verdachtenverhoor, 1987. Daarop komt hij later echter weer terug: C.J.F.C. Fijnaut, De toelating van de raadsman tot het politiële verdachtenverhoor. Een status questionis op de drempel van de eenentwintigste eeuw, in: Tweede interimrapport van het onderzoeksproject Strafvordering 2001, Het vooronderzoek in strafzaken 2001, p. 671-755. EVRM. Uit de jurisprudentie van het EHRM kan worden afgeleid dat de verdachte in ieder geval een advocaat moet kunnen consulteren in de eerste fase van de politieverhoren, zeker voorafgaande aan belangrijke beslissingen die de verdachte moet nemen en die bepalend zijn voor de verdere vervolging en berechting (EHRM 8 februari 1996, NJ 1996, 725 (Murray); EHRM 6 juni 2000, NJB 2000, 33, p. 1631 (Averill). Uit de zaak Imbrioscia (EHRM 24 november 1993, NJ 1994, 459) kan worden afgeleid dat het EHRM ervan uitgaat, dat de verdachte in beginsel recht heeft zich door een raadsman (-vrouw) te laten bijstaan tijdens het politieverhoor, maar dat voor de effectuering van dit recht de raadsman (-vrouw) zich actief zal moeten opstellen en derhalve moet verzoeken bij de politieverhoren aanwezig te zijn, hetgeen in casu niet was geschied. In de zaken Dougan, EHRM 14 december 1999, nr. 44 738/98, Hudoc en Brennan, EHRM 16 oktober 2001, European Human Rights Cases 2002, 1 overweegt het EHRM expliciet dat art. 6 EVRM geen recht geeft op aanwezigheid van de advocaat bij het politieverhoor. In de zaak Condrón, EHRM 2 mei 2000, nr. 35 718/97, Hudoc, wijst het EHRM wel op het belang van de aanwezigheid van de advocaat tijdens het politieverhoor, met name in de situatie dat de verdachte zichzelf al vooruitlopend op de berechting kan incrimineren, in die zin dat op een ingenomen proceshouding of verklaring later niet zonder risico kan worden teruggekomen. Hoge Raad. De Hoge Raad heeft uitgemaakt dat aan de raadsman niet de bevoegdheid toekomt bij het politieverhoor aanwezig te zijn, met uitzondering van de situatie dat beginselen van behoorlijke procesorde vereisen dat hij wel uitgenodigd wordt bij het verhoor aanwezig te zijn. Dat is bijvoorbeeld het geval als met de RC hiertoe afspraken zijn gemaakt (HR 22 november 1983, NJ 1984, 805). Dit standpunt heeft de Hoge Raad, ook nadat een beroep was gedaan op de Murray-zaak (EHRM 8 februari 1996, NJ 1996, 725) in zijn uitspraak inzake de Zaanse verhoormethode HR 13 mei 1997, NJ 1998, 152, gehandhaafd. Praktijk. Overigens worden in de praktijk raadslieden, nu zij wel door de politie mogen worden toegelaten tot het verhoor van de verdachte, soms in de gelegenheid gesteld verhooren bij te wonen."

B. De huishoudelijke fouillering

1. De Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar

Artikel 26, eerste en tweede lid

"1. De ambtenaar handelt jegens de ingeslotene overeenkomstig het gestelde bij of krachtens artikel 15 van het Besluit beheer regionale politiekorpsen.

2. De ambtenaar registreert de gegevens die krachtens artikel 15, zesde lid, van het Besluit beheer regionale politiekorpsen zijn aangewezen."

Artikel 28, eerste en tweede lid

"1. De ambtenaar onderzoekt de ingeslotene direct voorafgaand aan de insluiting op het politie- of brigadebureau, door het aftasten en doorzoeken van diens kleding op de aanwezigheid van voorwerpen die tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van de betrokkene of voor anderen kunnen vormen.

2. Bij het aantreffen van voorwerpen als bedoeld in het eerste lid, neemt de ambtenaar deze in bewaring."

Dit onderzoek aan de kleding, dat voorafgaat aan het insluiten van personen in een politiecel, betreft een veiligheidsfouillering in de zin van artikel 9, vierde lid van de Politiewet 1993, en wordt ook wel de huishoudelijke fouillering genoemd. Deze fouillering is te beschouwen als een maatregel in het belang van de veiligheid op het politiebureau en ter bescherming van de in te sluiten persoon, en mag standaard worden verricht.

Artikel 30, tweede en derde lid

"2. De ambtenaar tekent nauwkeurig alle voorwerpen en kledingstukken die hij in bewaring heeft genomen, op. Bij voorwerpen van een geringe omvang en waarde kan worden volstaan met een globale aanduiding.

3. Een afschrift van de aantekening, bedoeld in het tweede lid, wordt door de ingeslotene en de ambtenaar ondertekend en aan de ingeslotene overhandigd."

2. Besluit beheer regionale politiekorpsen

Artikel 15, zesde lid

"6. Onze Minister en Onze Minister van Justitie wijzen de gegevens aan die worden geregistreerd over ingeslotenen."

3. Arrestantenregeling regiopolitie Limburg Zuid

"7.1. Insluitingsfouillering

De insluitingsfouillering is de verantwoordelijkheid van de arrestantenverzorger, die de arrestant insluit. Deze fouillering wordt ook door hem/haar verricht.

Voor insluiting in een politiecel c.q. ophoudkamer wordt iedere arrestant aan een insluitingsfouillering onderworpen. (...)

De ingeslotene wordt voor de insluiting ontdaan van alle voorwerpen en stoffen die schade kunnen veroorzaken of hem bij eventuele poging tot ontvluchten van nut kunnen zijn. Geld, waardepapieren, waardevolle voorwerpen en sieraden worden ter voorkoming van diefstal of zoekraken, in bewaring genomen.

(...)

De fouillerende ambtenaar noteert, leesbaar voor de ingeslotene, op een op diens naam gesteld formulier het geld, de voorwerpen, kleding en stoffen die de ingeslotene bij zich droeg, alsook eventueel jegens hem getroffen maatregelen. De ingeslotene wordt uitgenodigd het ingevulde formulier voor akkoord te tekenen. Weigert de ingeslotene te tekenen, of indien hij hiertoe niet in staat is, dan tekenen een der aanwezige ambtenaren van politie en/of een arrestantenverzorger, onder vermelding van de reden van weigering en van hun naam.

(...)

7.3. Opbergen fouillering

Geld, waardepapieren, sieraden en andere kleine waardevolle voorwerpen worden opgeborgen in een speciale genummerde plastic zak. Het nummer van deze zak wordt in de arrestantenregistratie vermeld. alle goederen welke van de ingeslotene zijn ingenomen worden opgeborgen in een afsluitbare kast in het politiecellencomplex. Uitsluitend de arrestantenverzorgers hebben toegang tot deze kast.

Zij zijn verantwoordelijk voor het eventueel zoekraken van goederen.

Van iedere onttrekking uit de fouillering wordt aantekening gemaakt in de arrestantenmodule."